לאמר: יפקד יהוה אלהי הרוחות לכל־בשר איש על־העדה:
אשר־יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר
יביאם ולא תהיה עדת יהוה כצאן אשר אין־להם רועה:
ויאמר יהוה אל־משה קח־לך את־יהושע בן־נון איש אשר־
רוח בו וסמכת את־ידך עליו: והעמדת אותו לפני אלעזר
הכהן ולפני כל־העדה וצויתה אותו לעיניהם: ונתתה מהודך
עליו למען ישמעו כל־עדת בני ישראל: ולפני אלעזר הכהן
יעמד ושאל לו במשפט האורים לפני יהוה על־פיו יצאו ועל־
פיו יבאו הוא וכל־בני ישראל אתו וכל העדה: ויעש משה
כאשר צוה יהוה אתו ויקח את־יהושע ויעמדהו לפני אלעזר
הכהן ולפני כל־העדה: וישמך את־ידיו עליו ויצוהו כאשר
דבר יהוה ביד־משה:

המפטיר

ואם־הפר יפר אתם אחרי שמעו ונשא את־
עונה: אלה החקים אשר צוה יהוה את־משה בין איש
לאשתו בין־אב לבתו בנעריה בית אביה: המפטיר
וידבר יהוה אל־משה לאמר: נקם נקמת בני ישראל מאת
המדינים אחר תאסף אל־עמיך: וידבר משה אל־העם לאמר
החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על־מדין לתת נקמת־
יהוה במדין: אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל
תשלחו לצבא: וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים־
עשר אלף חלוצי צבא:

המפטיר

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני־גד עצום מאד וירא את־
ארץ יעזר ואת־ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: ויבאו
בני־גד ובני ראובן ויאמרו אל־משה ואל־אלעזר הכהן ואל־
נשיאי העדה לאמר: עטרות וריבן ויעזר וגמרה וחשבון
ואלעלה ושבם ונבו ובעון: הארץ אשר הכה יהוה לפני עדת
ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה: ויאמרו
אם־מצאנו חן בעיניך יתן את־הארץ הזאת לעבדיך לאחזה
אל־תעבירנו את־הירדן: ויאמר משה לבני־גד ולבני ראובן
האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה: ולמה תנאון את־
לב בני ישראל מעבר אל־הארץ אשר־נתן להם יהוה: כה
עשו אבותיכם בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את־הארץ:
ויעלו עד־נחל אשכול וירא את־הארץ וניאא את־לב בני
ישראל לבלתי־בא אל־הארץ אשר־נתן להם יהוה: ויחר־אף
יהוה ביום ההוא וישבע לאמר: אם־יראו האנשים העלים
ממצרים מבן עשרים שנה ומעלה את האדמה אשר נשבעתי
לאברהם ליצחק וליעקב כי לא־מלאו אחרי: בלתי כלב
בן־יפנה הקני ויהושע בן־נון כי מלאו אחרי יהוה: ויחר־
אף יהוה בישראל ויענם במדבר ארבעים שנה עד־תם כל־
הדור העשה הרע בעיני יהוה: והנה קמתם תחת אבתיכם
תרבות אנשים חטאים לספות עוד על חרון אף־יהוה אל־
ישראל: כי תשובון מאחריו ויסף עוד להניחו במדבר ושחתם
לכל־העם הזה: ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן
נבנה למקננו פה וערים לטפנו: ואנחנו נחלץ חשים לפני בני
ישראל עד אשר אם־הביאנם אל־מקומם ויישב טפנו בערי
המבצר מפני ישבי הארץ:

המשך המפטיר

ויאמר אליהם משה אם־תעשון את־הדבר הזה אם־תחלצו
לפני יהוה למלחמה: ועבר לכם כל־חלוץ את־הירדן לפני
יהוה עד הורישו את־איביו מפניו: ונכבשה הארץ לפני יהוה
ואחר תשובו והייתם נקיים מיהוה ומישראל והיתה הארץ
הזאת לכם לאחזה לפני יהוה: ואם־לא תעשון כן הנה חטאתם
ליהוה ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם: בנו־לכם ערים
לטפכם וגדרת לצנאכם והיצא מפיכם תעשו:

המשך המפטיר

ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: בטרם
אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא
לגוים נתתיך: ואמר אהה אדני יהוה הנה לא־ידעתי דבר
כי־נער אנכי: ויאמר יהוה אלי אל־תאמר נער אנכי כי על־
כל־אשר אשלחך תלך ואת כל־אשר אצוך תדבר: אל־
תירא מפניהם כי־אתך אני להצילך נאם־יהוה:

המשך המפטיר

ואתה תאזר מתניך וקמת ודברת
אליהם את כל־אשר אנכי אצוך אל־תחת מפניהם פן־
אחתך לפניהם: ואני הנה נתתיך היום לעיר מבצר ולעמוד
ברזל ולחומת נחשת על־כל־הארץ למלכי יהודה לשריה
לכהניה ולעם הארץ: ונלחמו אליך ולא־יוכלו לך כי־אתך
אני נאם־יהוה להצילך: ויהי דבר־יהוה אלי
לאמר: הלך וקראת באזני ירושלם לאמר כה אמר יהוה
זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי
במדבר בארץ לא זרועה: קדש ישראל ליהוה ראשית
תבואתה כל־אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם־
יהוה:

המפטיר

ויבדר הי וגו׳. צרור את המדינים וגו׳. לקח. כי צררים הם לכם.
מכאן אמרו בומיני זרמונים לברכה. אם בא להרגך. השכם להרגו. רבי
שמעון אומר, מגין אתה אומר, שקל המטיא את חברו קשה מן
ההורגו. שההורגו, בעולם הזה. בעולם הזה. יש לו חלק לעולם הבא. והמטיאו,
הורגו בעולם הזה ולעולם הבא. שתי אמות קומו את ישראל בחרב.
ושתים בשבבה. מצרים ואדומים קומו בחרב. המצרים קומו בחרב.
שנאמר, אסר אויב ארדוף אשיג וגו׳ (שם טו ט). ואדום, שנאמר, ויאסר אליו
אדום לא תעבר בי פן־בחרב אצא לקראתך (במ׳ כ׳ יח). ושתים בשבבה.
מאבים ועמונים. על אלו שקדמו אותן בחרב. נאמר, לא־תתעב אדמי
וגו׳, לא־תתעב מצרי (דב׳ כג ח). אבל אלו שקדמו אותן בשבבה להמטיא
את ישראל, נאמר, לא־יבא עמוני ומואבי בקהל ה׳ גם דור עשירי וגו׳
(שם שם ג). ובעולם הזה לא יצאו ידיקם. שנאמר, צרור את המדינים.
צרור את המדינים מהו. אף־על־פי שקבלתי, כי־תקרב אל־עיר ונקראת
אליך לשלום (שם כ׳ י). לאלו לא תעשו כן, לא־תדרש שלם ושנתם כל־
ימיך לעולם (שם כג ז). את מוצא בפי שבא עמהם בסדת רחמים. לסוף
בא לידי גזינן וסלומות וצרות.

המפטיר

בעלת בדורם של עזרא ונחמיה, מעולי־
בבל. אתה. איוב. בעשרך ובהשפעתך יכולת להחיש את
תהליך ישוב הארץ ובנין בית־המקדש. ברם, אוזך אטומה
היתה ולא קלטה את הזעקה ההיסטורית של האומה. לא
יצאת בסערת־מחאה נגד הסנבלטים, השומרונים ושאר
שונאי־ישראל אשר רצו להחריב את הישוב ולכבות את זיק
התקוה האחרון של עם ה׳. מה עשית בשעה שעולי הגולה
קראו מעמקי־סבל ויאוש: "כשל כח הסבל והעפר הרבה
ואנחנו לא נוכל לבנות בחומה"? ישבת בחיבוק־ידים! לא
השתתפת בסבלם של הלוחמים למען היהודות, ארץ ישראל
והגאולה. מעולם לא הבאת קרבן אחד לטובתם. רק
לשלומך וטובתך דאגת כל הימים, ורק למענך התפללת
והעלית עולות.

המשך המפטיר

ויאמר אליהם משה אם־תעשון את־הדבר הזה אם־תחלצו
לפני יהוה למלחמה: ועבר לכם כל־חלוץ את־הירדן לפני
יהוה עד הורישו את־איביו מפניו: ונכבשה הארץ לפני יהוה
ואחר תשובו והייתם נקיים מיהוה ומישראל והיתה הארץ
הזאת לכם לאחזה לפני יהוה: ואם־לא תעשון כן הנה חטאתם
ליהוה ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם: בנו־לכם ערים
לטפכם וגדרת לצנאכם והיצא מפיכם תעשו:

4. ירמיהו א׳

ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: בטרם
אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא
לגוים נתתיך: ואמר אהה אדני יהוה הנה לא־ידעתי דבר
כי־נער אנכי: ויאמר יהוה אלי אל־תאמר נער אנכי כי על־
כל־אשר אשלחך תלך ואת כל־אשר אצוך תדבר: אל־
תירא מפניהם כי־אתך אני להצילך נאם־יהוה:

המשך ירמיהו א׳ – יחזקאל ג׳

ואתה תאזר מתניך וקמת ודברת
אליהם את כל־אשר אנכי אצוך אל־תחת מפניהם פן־
אחתך לפניהם: ואני הנה נתתיך היום לעיר מבצר ולעמוד
ברזל ולחומת נחשת על־כל־הארץ למלכי יהודה לשריה
לכהניה ולעם הארץ: ונלחמו אליך ולא־יוכלו לך כי־אתך
אני נאם־יהוה להצילך: ויהי דבר־יהוה אלי
לאמר: הלך וקראת באזני ירושלם לאמר כה אמר יהוה
זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי
במדבר בארץ לא זרועה: קדש ישראל ליהוה ראשית
תבואתה כל־אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם־
יהוה:

6. מגילת אחשורוש

ויבדר הי וגו׳. צרור את המדינים וגו׳. לקח. כי צררים הם לכם.
מכאן אמרו בומיני זרמונים לברכה. אם בא להרגך. השכם להרגו. רבי
שמעון אומר, מגין אתה אומר, שקל המטיא את חברו קשה מן
ההורגו. שההורגו, בעולם הזה. יש לו חלק לעולם הבא. והמטיאו,
הורגו בעולם הזה ולעולם הבא. שתי אמות קומו את ישראל בחרב.
ושתים בשבבה. מצרים ואדומים קומו בחרב. המצרים קומו בחרב.
שנאמר, אסר אויב ארדוף אשיג וגו׳ (שם טו ט). ואדום, שנאמר, ויאסר אליו
אדום לא תעבר בי פן־בחרב אצא לקראתך (במ׳ כ׳ יח). ושתים בשבבה.
מאבים ועמונים. על אלו שקדמו אותן בחרב. נאמר, לא־תתעב אדמי
וגו׳, לא־תתעב מצרי (דב׳ כג ח). אבל אלו שקדמו אותן בשבבה להמטיא
את ישראל, נאמר, לא־יבא עמוני ומואבי בקהל ה׳ גם דור עשירי וגו׳
(שם שם ג). ובעולם הזה לא יצאו ידיקם. שנאמר, צרור את המדינים.
צרור את המדינים מהו. אף־על־פי שקבלתי, כי־תקרב אל־עיר ונקראת
אליך לשלום (שם כ׳ י). לאלו לא תעשו כן, לא־תדרש שלם ושנתם כל־
ימיך לעולם (שם כג ז). את מוצא בפי שבא עמהם בסדת רחמים. לסוף
בא לידי גזינן וסלומות וצרות.

10. ״בעמא ויאיב ותאיב״

בנל. אתה. איוב. בעשרך ובהשפעתך יכולת להחיש את
תהליך ישוב הארץ ובנין בית־המקדש. ברם, אוזך אטומה
היתה ולא קלטה את הזעקה ההיסטורית של האומה. לא
יצאת בסערת־מחאה נגד הסנבלטים, השומרונים ושאר
שונאי־ישראל אשר רצו להחריב את הישוב ולכבות את זיק
התקוה האחרון של עם ה׳. מה עשית בשעה שעולי הגולה
קראו מעמקי־סבל ויאוש: "כשל כח הסבל והעפר הרבה
ואנחנו לא נוכל לבנות בחומה"? ישבת בחיבוק־ידים! לא
השתתפת בסבלם של הלוחמים למען היהודות, ארץ ישראל
והגאולה. מעולם לא הבאת קרבן אחד לטובתם. רק
לשלומך וטובתך דאגת כל הימים, ורק למענך התפללת
והעלית עולות.

2. ישעיה ס״ה כ״ב

ויבלו בני־ישראל
אל־בני־ראובן ואל־בני־גד ואל־חצי שבט־מנשה אל־ארץ
הגלעד את־פינחס בן־אלעזר הכהן: ועשרה נשאים עמו
נשיא אחד נשיא אחד לבית אב לכל מטות ישראל ואיש
ראש בית־אבותם המה לאלפי ישראל: ויבאו אל־בני־
ראובן ואל־בני־גד ואל־חצי שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד
וידברו אתם לאמר: כה אמרו כל עדת יהוה מה־המעל
הזה אשר מעלתם באלהי ישראל לשוב היום מאחרי יהוה
בבנותכם לכם מזבח למרדכם היום ביהוה: המעט־לנו את־
עון פעור אשר לא־הטהרנו ממנו עד היום הזה ויהי הנגף
בעדת יהוה: ואתם תשבו היום מאחרי יהוה והיה אתם
תמרדו היום ביהוה ומחר אל־כל־עדת ישראל יקצף: ואך
אם־טמאה ארץ אחזתכם עברו לכם אל־ארץ אחזת יהוה
אשר שכן־שם משכן יהוה והאחזו בתוכנו וביהוה אל־
תמרדו ואותנו אל־תמרדו בבנותכם לכם מזבח מבלעדי
מזבח יהוה אלהינו: הלוא עכן בן־זרח מעל מעל בחרם
ועל־כל־עדת ישראל היה קצף והוא איש אחד לא גוע
בעונו:

המשך יהושע כ״ג

ומדבר עשינו את־זאת לאמר מחר יאמרו בנינו לבנינו
לאמר מה־לכם וליהוה אלהי ישראל: וגבול נתן־יהוה בינינו
וביניכם בני־ראובן ובני־גד את־הירדן אין־לכם חלק ביהוה
והשביתו בנינו את־בנינו לבלתי ירא את־יהוה: ונאמר
נעשה־נא לנו לבנות את־המזבח לא לעולה ולא לזבח: כי
עד הוא בינינו וביניכם ובין דורותינו אחרינו לעבד את־
עבדת יהוה לפניו בעלותינו ובזבחינו ובשלמינו ולא־יאמרו
בנינם מחר לבנינו אין־לכם חלק ביהוה: ונאמר והיה כי־
יאמרו אלינו ואל־דורתינו מחר ואמרנו ראו את־תבנית
מזבח יהוה אשר־עשו אבותינו לא לעולה ולא לזבח כי־
עד הוא בינינו וביניכם: חלילה לנו מאתנו למרד ביהוה ולשוב
היום מאחרי יהוה לבנות מזבח לעלה למנחה ולזבח מלבד
מזבח יהוה אלהינו אשר לפני משכנו:

3. משלי פ״ה ה׳

בימי שמגר בן־
ענת בימי יעל חדלו ארחות והלכי
נתיבות ילכו ארחות עקלקלות: חדלו פרזון בישראל
חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי
אם בישראל: יבחר אלהים
חדשים אז לחם שערים מגן
אם־יראה ורמח בארבעים אלף
בישראל: לבי לחוקקי ישראל המתנדבים
בעם ברכו יהוה:

המשך משלי ה׳

בפלגות ראובן גדלים
חקקי־לב: למה ישבת בין
המשפתים לשמע שרקות עדרים לפלגות
ראובן גדולים חקרי־לב: גלעד בעבר הירדן
שכן ודן למה יגור אניות אשר
ישב לחוף ימים ועל מפרציו
ישכון: זבלון עם חרף נפשו למות ונפתלי
על מרומי שדה:

5. מגילת שמות י״ג

(טו) וידבר משה אל ה׳ לאמר, להודיע
שבחן של צדיקים שבשהם נפטרים
מניחין [צרכי] עצמם ועוסקין בצורך צבור:
לאמר. אין ת״ל לאמר ומה ת״ל לאמר אלא
אמר לו הודיעני נא אם אתה ממנה עליהם
פרנסים אם לאו ער שהשיבו הקב״ה ואמר
לו קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח
בו וסמכת את ידך עליו.

7. מסורת אגדות

. תניא ר׳ נתן אומר דנוחר כאילו
בנה במה והמקימו כאילו מקריב עליו קרבן

מסורת אגדות

מכן אמרו סימן יפה בארם שהוא
ביישן אחרים אומרים כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חטא ומי שאין
לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני

9. גן איש גרוניות

הכוסה היה
סימן לעהר לה לאדם מלגו של ממזרות, וכמ״ם המפרשים
ז״ל על מאמר כסף תעהר כסף ממזרים, פירוש כסף ר״ל
כוסה כהלמוד כמו הכסיף לו כסיפה ליה וכיוצא, דהכוסה
מעהרת ממזרים, שמכטלת לגו של ממזרות מן האדם.

המשך

. אם יתנון בעדכם, אז תבוא גאולתנו
וגם גאולתכם — "כי אם פנו אשא". אז תדעו, כי איוב
נפדה מן המיצר האינוניסטי ונכנס למרחב הסימפטיה עם
הציבור וההצטרפות לגולה, וכי ההתבדלות הופקעה,
ובמקומה הופיעה ההתחברות. הפלא הגדול התרחש; איוב
עמד פתאום על טיבה של התפילה היהודית. הוא גילה בשעה
אחת את לשון הרבים, את מדת־החסד הטוחפת את האדם
מרשות־היחיד לרשות־הרבים. הוא התחיל לחיות את חיי־
הכלל, לאהוב את מכאוביו, להתאבל על אסונו ולשמחה
בשמחתו. יסורי־איוב מצאו את תיקונם האמתי בהחלצו
מן הסגר שהיה נתון בו, וחמת אלהים שככה. "ויהי שב את
שבות איוב בהתפללו בעד רעהו".

11. מון הרוגיה

המשך

. יש לזכור את היסוד האמיתי שישראל
וקודשא־בריך־הוא ואורייתא חד[17], את היסוד האמיתי שכבוד ד׳ בכל גודלו
ואמיתתו מופיע רק כשישראל הם בשיא כבודם בכל תוקפם ומילואם[18]. נשמת
האומה הישראלית היא הפנים של המציאות, "קדש ישראל לד׳ ראשית
תבואתה"[19], לכן מצב של עיכוב הגילוי הכלל־ישראלי הוא מין הסתר פנים,
העולם כולו נתון בגיהנום.

ואותה קדושה של "קדש ישראל לד׳"[19] נמשכת ומתפשטת גם אל האישיות
האינדיבידואלית. בפרק ה שב"למהלך האידיאות בישראל"[21] מבואר שכאשר עם
ישראל נמצא בכל תוקפו ובכל שלמות גבורתו, ו"ד׳ עז לעמו יתן"[22], אז האור
הגדול והכללי של האידיאה האלוהית מקיף את הכל.